

poslovno informativni časopis za podjetnike

Kažipot

december 1998
številka 8

Evro

ljubljska banka

Bančna skupina Nove Ljubljanske banke

Kažipot po vsebini

vedeti

Marko Voljč **1** V Novi Ljubljanski banki zagotavljamo kakovostne storitve
Žvenket evra

Nevenka Bremec **4** Evro – znanilec nove stvarnosti tudi za podjetja
Ker je pripravljena banka, so pripravljene njene stranke
Dober mesec pred začetkom sklepne faze oblikovanja evropske monetarne unije je odnos do skupne evropske valute zagotovo drugačen kot v začetku leta.

poznati

Marija Petek **2** Slovenija in vstop v Evropsko unijo
Glavna razloga: izboljšanje standarda in kakovosti

Andreja Zupan Škof **6** Evropska monetarna unija, od kod in zakaj
EMU ali izziv gospodarskemu razvoju evropskih držav

Rok Kovše **10** Financiranje in zavarovanje izvoza v evru
Poti za povečanje konkurenčnosti
Banka že nekaj let uspešno podpira izvozne posle.

Anči Janežič **11** Spremembe v poslovanju za občane
Pestrejša ponudba

Alenka Lončnar,
Romana Drobnič **12** Poravnava obveznosti do tujega dobavitelja
Posojila v evru

Nova Ljubljanska banka ne le financira zunanjetrgovinsko poslovanje podjetij, ampak omogoča tudi zadolževanje v tuji valuti.

Katarina Zajc **16** Uvedba evra in kontinuiteta pogodb
Pravne rešitve v NLB

znati

Mag. Marjeta Zver Cankar **8** Plačilni promet s tujino preko NLB in evro
Brez prisile, brez prepovedi
Nova Ljubljanska banka se aktivno vključuje v mednarodne finančne tokove že skoraj trideset let.

Jernej Doles **13** Slovenska stvarnost izvedenih finančnih instrumentov
Valutna tveganja - zaščita bo še potrebna

Mateja Treven **14** Poslovanje z vrednostnimi papirji
Evro zahteva številne prilagoditve
Čeprav bo monetarna unija zaživela šele s pričetkom prihodnjega leta, se na trgu kapitala že sklepajo posli z vrednostnimi papirji, ki so denominirani v evru.

uspeti

Marija Petek **15** Podružnica Vič Notranjska
Posel delajo ljudje
"Najpomembneje je, da so in bodo podjetniki, samostojni podjetniki ali občani zadovoljni odhajali iz banke," poudarja direktor Podružnice Nove Ljubljanske banke Vič Notranjska Pavel Martinuč.

Poslovno informativni časopis NLB
Kažipot izdaja Nova Ljubljanska banka, d. d., Ljubljana, Trg republike 2, 1520 Ljubljana.
Glavni urednik: Boris Zakrajšek.
Odgovorni urednik: Jože Gašper Filiplič.

Namestnik odgovornega urednika: Savo Dinjaški.
Redakcija: Marija Petek.
Člani uredniškega odbora: Ana Bandelj, Zvezdana Kompara, Marjana Konstantin, Maruša Kosovinc Dragonja, Milan Marinič, Ivan Rudolf, Janez Saje, Peter Velkavrh.

Lektoriranje: Neva Šolinc.
Produkcija: Sektor za odnose z javnostmi NLB.
Oblikovalska zasnova: Studio id, Ljubljana.

Fotografije: Borut Krajnc.
Naslovnica: Kodia studio.
Grafična priprava: Multigraf, d.o.o., Ljubljana.
Tisk: Mond grafika, d.o.o., Ljubljana.

Naklada: 25000 izvodov.
Brezplačno.
Prihodnja številka Kažipota izide marca 1999.

Po mnenju Ministrstva za kulturo spada časopis NLB Kažipot med izdelke, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odstotkov.

Poštnina je plačana pri pošti 1102 Ljubljana.

Kažipot lahko preberate tudi na svetovnem spletu na naslovu: <http://www.n-lb.si/>

V Novi Ljubljanski banki zagotavljamo kakovostne storitve

Žvenket evra

Mag. Marko Voljč

Ameriški dolar dobiva resnega konkurenta. Doslej so zbledeli vsi poskusi konkuriranja najmočnejši valuti na svetu, v kateri je obračunana približno polovica izvoznih poslov. Ob uvedbi evra bo nastalo drugo največje denarno območje in najmočnejše gospodarsko področje na svetu, v katerega bodo vključena najmočnejša evropska gospodarstva. Nastaja trg z eno valuto, ki bo največji svetovni uvoznik in izvoznik.

Bodoče članice Evropske monetarne unije so tržišča, s katerimi je dvomilijonska Slovenija že pred vstopom v EU in EMU kar najtesneje povezana, in tržišča, s katerimi Slovenija opravi 66 odstotkov blagovne menjave.

Nova Ljubljanska banka je bila skupaj s člani Skupine NLB že doslej partner slovenskim uvoznikom in izvoznikom na te zahtevne trge tako na področju plačilnega prometa s tujino, dokumentarnega poslovanja, kot pri ponudbi izvoznega financiranja, zavarovanja izvoza, zaščite pred tečajnimi tveganji, odkupa terjatev, izdaje, posredovanja pri nakupu ali prodaji vrednostnih papirjev, računov za fizične osebe v tujih valutah, raznih depozitov in posojil... Vse te storitve bo po 1. januarju 1999 in uvedbi evra kot knjižnega denarja mogoče opravljati preko Nove Ljubljanske banke tudi v evru. Večji del evro storitev bo mogoče opravljati tudi preko bank, članic Bančne skupine Nove Ljubljanske banke: Koroške banke iz Slovenj Gradca, Pomurske banke iz Murske Sobote, Banke Velenje, Banke Zasavje iz Trbovelj in preko Banke Domžale.

V prehodnem obdobju do uvedbe evro bankovcev in kovancev januarja 2002 bosta strankam NLB na voljo dve možnosti: da poslujejo v nacionalni valuti članic EMU ali v evru. Naše stranke bodo imele do ukinitve nacionalnih valut torej enake možnosti izbire kot državljani EMU. Prav tako strankam Nove Ljubljanske banke ne bomo zaračunavali provizij za knjižne konverzije iz evra v nacionalne valute držav članic EMU in obratno, konverzije pa bomo opravljali po tečajih, veljavnih v EMU.

V Novi Ljubljanski banki želimo ponuditi kakovostne storitve, ki bodo temeljile predvsem na partnerskih načelih sodelovanja. Zato NLB ponuja podjetjem finančno svetovanje za nastopanje na trgih EMU. S skrbnikom, komercialistom, po potrebi pa s strokovnjakom za posamezno bančno področje, se stranke lahko pogovorijo ne le o finančnih, ampak tudi o vsebinskih vidikih posla.

Spoštovane bralke, spoštovani bralci, v imenu Uprave Nove Ljubljanske banke in uredništva Kažipot Vam želim uspešno leto 1999 tako na poslovnem kot zasebnem področju. Prepričan sem, da bomo tudi v letu, v katerem bo odmeval žvenket evra, zadovoljni poslovni partnerji.

Mag. Marko Voljč, predsednik Uprave Nove Ljubljanske banke

Slovenija in vstop v Evropsko unijo

Glavna razloga: izboljšanje stanja

Dr. Janez Potočnik

je vodja pogajalske skupine za vključevanje Slovenije v Evropsko unijo in direktor Urada za makroekonomske analize in razvoj.

Evropska unija je bila ustanovljena s pogodbo na medvladni konferenci v Maastrichtu leta 1991. Cilj vzpostavitve Evropske monetarne unije kot nadgradnje ekonomske integracije evropskih držav z vse tesnejšim sodelovanjem na političnem področju je vzpostavitev politične unije.

Slovenija je s podpisom Evropskega sporazuma z Evropsko unijo 10. junija 1996 in s prizadevanji za polnopravno članstvo v EU opredelila cilje svojega bodočega gospodarskega in socialnega razvoja. Vključitev v EU in EMU bo odločilno posegla v prihodnost prebivalcev Slovenije. Kako potekajo priprave na vstop v EU, pojasnjuje vodja pogajalske skupine in direktor Urada za makroekonomske analize in razvoj pri slovenski vladi

Dr. Janez Potočnik: Priprave na vstop so v polnem teku. Kratkoročni program vključevanja v EU je Slovenija že predala Evropski uniji, na podlagi njegovega uresničevanja in pričakovanj EU so nastale tudi dosedanje ocene o pripravljenosti Slovenije na vstop v EU.

Srednje oziroma dolgoročni program, ki ga skupaj z ministrstvi pripravljajo v Službi vlade za evropske zadeve, je tik pred vladno obravnavo. Koncept dokumenta je prilagojen namenu in je pisan kot sistematični zbir nalog, ki jih mora Slovenija uresničiti pred vstopom v EU. Le-te se nanašajo na pravne okvirje, ki jih narekuje razvito tržno gospodarstvo. Na makroekonomskem področju so zaradi dobrega izhodiščnega stanja zahteve za usklajevanje z EU relativno majhne, več usklajevanja pa bo potrebnega na strukturnem področju prilagajanja pravilom EU. Tak program torej potrebujemo predvsem zaradi sebe.

Marija Petek: **Kaj je glavni cilj vključevanja Slovenije v EU na ekonomskem in socialnem področju in kakšne so zahteve za članstvo v EU?**

Glavni cilj je opredeliti in zasnovati niz usklajenih srednjeročnih ekonomskih in socialnih politik, potrebnih za zaključek ekonomske preobrazbe Slovenije in pripravo gospodarstva na vključitev v EU. Osnovna razloga, zaradi katerih se je Slovenija odločila za reformo svojega gospodarstva in pripravo na vključitev v EU, sta seveda izboljšanje življenjskega standarda in kakovosti življenja državljanov.

Slovenci smo se odločili: želimo v Evropo skupaj s prednostmi in slabostmi. Strategijo Republike Slovenije za vključitev v Evropsko unijo so državne ustanove uskladile aprila letos. Na podlagi tega dokumenta nastaja državni kratkoročni in dolgoročni program za vključitev v Evropsko unijo, ki je tik pred sprejemom. Skladno z načrtom naj bi Slovenija končala pogajanja za vstop v Evropsko unijo do leta 2002, kot kažejo projekcije, pa bo mogoče pogoje za vstop v EMU izpolniti do leta 2005. Pogajalsko skupino za vstop Slovenije v EU vodi dr. Janez Potočnik.

Kandidatke morajo za vključitev v EU na ekonomskem področju zagotoviti obstoj delujoče tržne ekonomije in sposobnost soočanja s konkurenčnim pritiskom in tržnimi silami znotraj EU in dokazati sposobnost za prevzem obveznosti, ki izhajajo iz članstva, vključno s prizadevanji za doseganje ciljev politične, ekonomske in monetarne unije. Najpomembnejša načela, ki stojijo za zahtevami za vključitev v EU, posebno kar zadeva sodelovanje na notranjem trgu, so tako imenovane štiri svobode na notranjem trgu brez meja: prost pretok blaga, oseb, storitev in kapitala.

Katere ustanove sodelujejo pri pripravi in usklajevanju srednjeročnega in dolgoročnega programa?

Sodelujejo vsa pristojna ministrstva, program bosta potrdila tako vlada kot državni zbor, delo koordinira Služba vlade za evropske zadeve. Iz programa namreč izhaja kopica zahtev po usklajevanju zakonodaje. Tak postopek usklajevanja stališč namreč zagotavlja obvezanost za uresničevanje načrtovanih nalog tako vlade kot državnega zbora. Za razliko od drugih držav - kandidatka za vstop v EU - v Sloveniji potrjujemo pogajalska izhodišča tudi v državnem zboru, v Odboru za mednarodne odnose. Tak sistem sprejemanja odločitev omogoča, da so vsi partnerji vnaprej obveščeni o poteku približevanja in zato je transparentnost odločitev večja, onemogoča pa fleksibilnost, sposobnost hitrega prilagajanja in sprejemanje odločitev, kar je včasih v procesu pogajanj nujno.

V sprejemanje odločitev je vključen državni zbor, pa vendarle v javnosti vedno ni občutka, da bo državni zbor zbral dovolj moči in konsenza za pravočasno sprejemanje potrebnih ukrepov. Je načrt, da bodo pogajanja za vstop Slovenije v EU dokončana do leta 2002, uresničljiv?

Pogajanja za vključevanje so ena, vključevanje samo pa druga zgodba. Pogajanja se odvijajo s tempom, na katerega v Sloveniji nimamo veliko vpliva. Pravzaprav ritem pogajanj narekuje na eni strani sama Evropska unija, na drugi strani pa možnosti in sposobnosti držav kandidatka. Včasih s težavo vzdržujemo zastavljeni ritem prav zaradi zapletenega načina sprejemanja odločitev. Lahko pa zatrdim, da Slovenija doslej še ni zaostajala za načrtovanim potekom pogajanj.

darda in kakovosti

Kako potekajo pogajanja in kakšni so vaši cilji?

Naše vodilo je seveda interes Slovenije in Slovencev, uveljavljen skozi odločitve, ki jih sprejemata vlada in državni zbor. Pogajanja niso povsem klasična in so zaradi poimenovanja mnogokrat napačno razumljena. Bolj kot za pogajanja gre za prilagajanja. Gre torej za podroben pregled vse zakonodaje in drugih dokumentov, ki jih mora Slovenija uskladiti v času vključevanja v EU. Tako natančno pregledamo evropsko zakonodajo, poiščemo primerljivo zakonodajo v Sloveniji, ugotovimo ali je ustrezna. V primeru, da je tako, je področje, ki smo ga pregledali, zaključeno. Če nimamo ustrezne ureditve, pogledamo skupaj z ustreznim ministrstvom, kje so razlike, do kdaj jih je mogoče uskladiti, kakšni resursi so za usklajevanje potrebni, ali potrebujemo dodatno pomoč Evropske unije... V primeru, ko za določeno področje ugotovimo, da ga ni mogoče uskladiti do dogovorjenega datuma, pojasnimo, čemu je tako, in opredelimo, do kdaj bo področje mogoče uskladiti.

Vsi dokumenti nastajajo v ustreznih ministrstvih, ta pa poskrbijo za sodelovanje stroke in uveljavljanje interesov gospodarstva. Najpomembnejše je, da vsi dokumenti nastajajo ob sodelovanju vseh, ki se jih problematika dotika. Služba vlade za evropske zadeve in ožja pogajalska skupina horizontalno usklajujeta priprave in pogajanja.

Ali imate projekcije, kaj čaka posamezne panoge in podjetja po vstopu v EU?

Nihče ne more podjetjem izračunati, kaj jih čaka po vstopu v unijo. To je naloga samega podjetja, ki najbolje pozna razmere na evropskem trgu in širše, in zato tudi najbolj ve, kaj ga čaka. Podjetja so seveda različno pripravljena na unijo. Industrija je bila tako rekoč ves čas izpostavljena konkurenčnemu prevetrovanju, posebej po razpadu bivšega jugoslovanskega trga. Ključne naloge so bile tako na področju industrije že narejene. Večino izdelkov podjetja že izvažajo na trge EU, po vstopu pa bodo mnoge izvozno uvozne formalnosti in obveznosti odpadle. Banke in zavarovalnice ta spopad še čaka.

Predlog zakona o bančništvu je vlada poslala v prvo obravnavo junija 1996, pa zakon še ni sprejet...

Zakon bi moral biti sprejet še letos. Slovenija bo postala pridružena članica EU verjetno s 1. februarjem 1999, torej nimamo dosti izbire.

In v primeru, da se to ne zgodi?

Se bo zgodilo. To ne sme biti več vprašanje. Sprejemanje paketa zakonov, v katerem je tudi predlog zakona o

bančništvu, je vezano na izpolnjevanje mednarodne pogodbe o pridruženem članstvu z EU.

Koliko slovenskih gospodarskih družb bi uspešno preživelo na zahtevnem evropskem trgu, če bi že bili del tega trga?

Menim, da večina ne bi imela večjih težav oziroma bi bila ta podjetja na evropskem trgu, odprtem tudi za slovenske izdelke, uspešnejša. Področje gospodarstva se je začelo intenzivneje liberalizirati že leta 1989, takrat so bile uvozne carine in druge uvozne dajatve v zahodnoevropske države zelo visoke, carinske dajatve pa so znašale le polovico vseh uvoznih dajatev. Danes je učinkovita uvozna stopnja iz vseh držav nečlanic le še okoli pet odstotkov. So panoge, ki bodo pri prehodu seveda imele večje probleme, vendar večina slovenske industrije že danes večino proizvodnje izvozi. Vstop v EU tako podpira več kot 90 odstotkov menedžerjev.

Kako naj se del, ki evropske konkurence še ni okusil v celoti, pripravi na vstop v unijo?

Predvsem naj podjetja naredijo čimveč, da postanejo konkurenčna na svojem področju. To pomeni, da naj se preoblikujejo, če je to potrebno, naj znižajo stroške, če bodo zato konkurenčnejša, in tako naprej. Vsega tega ne bo namesto podjetij, ki še niso v celoti pripravljena, storil nihče.

V Strategiji RS za ključitev v Evropsko unijo je tudi poglavje o liberalizaciji cen in politiki konkurence. Kako je to povezano z vprašanjem konkurenčnosti?

V pristopni strategiji ta problem izpostavljen kot resen. Dejstvo je, da se državne pomoči lahko dodeljujejo v EU le po posebnih načelih. Država lahko podpira določeno regijo, mogoče je dajati določene socialne podpore, podporo tehnološkemu razvoju, za varstvo okolja... V vsakem primeru gre za horizontalno pomoč, niso pa, razen izjemoma, dovoljene neposredne pomoči za preživetje nekega podjetja in podobno. Pri nas imamo z državnimi pomočmi še velike probleme, saj še nimamo natančne evidence, čemu so namenjene, koliko in na kakšen način jih država daje. To pa je eden najosnovnejših pogojev, ki jih moramo izpolniti. Politika do državnih pomoči je bila izpostavljena kot problematična tudi v zadnjem poročilu Evropske komisije. Prav kmalu pa bodo tudi tu potrebni jasni odgovori, saj politiko konkurence pričakujemo na pogajalski mizi že v začetku prihodnjega leta.

Marija Petek, Sektor za odnose z javnostmi

Evro – znanilec nove stvarnosti tudi za podjetja

Ker je pripravljena banka, so pr

Nevenka Bremec

Predpisi in priporočila

Priprave v članicah EMU, državah EU, ki vsaj v prvem krogu ne bodo članice EMU, ter državah izven EU so bile oziroma so različno obsežne, podrobne in sistematične. Pri tem prednjačijo izbrane članice EMU, kjer so veliko sprememb v poslovanju gospodarskih in finančnih subjektov ter javnih ustanov uredili z zakonodajnimi in drugimi predpisi bodisi posamično znotraj držav oz. skupno v okviru teles EU (npr. evropske komisije).

Kjer ni bilo mogoče sprejeti obvezujočih predpisov zaradi spoštovanja zakonitosti prostega trga in konkurence, pa so bila sprejeta priporočila (npr. za oblikovanje višine provizij za konverzije gotovine valut EMU).

Tudi v nekaterih državah zunaj EMU so se priprav lo-tili zelo resno in sistema-tično, npr. v Veliki Britaniji, za katero se sicer pričakuje vstop v EMU v relativno kratkem času zaradi pritiskov gospodarskih in fi-nančnih subjektov, ki trgu-jejo z državami EMU, ter v ZDA, kjer poskušajo s taki-mi pripravami omogočiti nadaljnjo konkurenčnost poslovanja.

Slovenija: prve poslovne banke

V Sloveniji so priprave na uvedbo evra, če pogledamo vsa področja življenja, na katerih se bomo bolj ali manj srečevali z novo valuto, skromne.

Prve, ki so začele povpraševati po enotnih navodilih, predpisih državnih ustanov in Banke Slovenije, so bile poslovne banke. Banka Slovenije je tako izdala navodila za oblikovanje nove tečajnice.

Ministrstvo za finance je presodilo, da (zaenkrat) ni potrebe po sprejemanju predpisov ali zakona, s katerim bi zagotovili kontinuiteto pravnih institutov, pogodb, kjer se zamenjujejo valute EMU z evrom. Zaradi tega je potrebno obstoječe pogodbe dopolnjevati z aneksi, v katerih bodo t. i. evroklavzule

Dober mesec pred začetkom sklepne faze oblikovanja evropske monetarne unije je odnos do skupne evropske valute zagotovo drugačen kot v začetku leta. Vsi namreč vemo, da bo s prvim januarjem 1999 leta evro tudi med nami, kako bomo z njim živeli, pa je odvisno od kakovosti priprav na ta dogodek.

glede valute in obrestne mere. Združenje bank Slovenije je prilagajanje poslovanja bank uvedbi evra prepustilo poslovnim bankam; tako evro predstavlja za banke lahko večjo ali manjšo konkurenčno priložnost, odvisno od kakovosti in pravočasnosti njihovih priprav.

Gospodarske vezi

Poudarjanje pomembnosti evra za Slovenijo, kljub temu da Slovenija ne bo članica EMU, izhaja ravno iz navezanosti gospodarstva na države EMU. Okrog 66 odstotkov trgovine opravijo slovenska podjetja z državami EMU, kar je več kot zgovoren podatek o nujnosti priprav na spremembe.

Po splošnih informacijah podjetja do danes na večini področij svojega poslovanja niso bila deležna enotnega vodenja v prilagajanju na evro. Gre za številna področja, od računovodstva do bilančnih izkazov, davkov, pogodb, izračunavanja cen, informatike, zadolževanja, odnosov z bankami itd. Priporočila GZS, Ministrstva za finance, Zveze računovodij, finančnikov in revizorjev bodo predvidoma še pripravljena.

Podjetja, ki so poslovno (izvozno) vezana na članice EMU, in podjetja s tujimi (so)lastniki so med prvimi, ki se pripravljajo na evro. Zaradi povezav s tujino so tako v prednosti, saj jih tuji partnerji vodijo skozi zahtevane spremembe.

Prilagoditev v Novi Ljubljanski banki

NLB je za svoje stranke poskrbela in se na evro ustrezno pripravila. Tako bo poslovanje strank z banko omogočeno tudi v novi evropski valuti. Temeljna načela, ki jih banka zasleduje pri uvajanju evra, so, da prilagoditev poslovanja NLB evru ne pomeni dražjih storitev za stranke, da se omogoči strankam opravljanje vseh obstoječih storitev tudi v evru in da se ponudi strankam nove storitve v evru.

Pri podjetjih smo največjo pozornost pri pripravi prilagoditev poslovanja posvetili področju plačilnega prometa s tujino in ureditvi obstoječih pogodb na kreditno-garancijskem poslovanju ter sklepanju novih v evru in z novo referenčno obrestno mero (evro LIBOR ali EURIBOR). Skladno z razvojem kapitalnega trga v EMU, ki bo zaradi večjega obsega in poenotenja cen (presežna ponudba) privlačen tudi za manjša podjetja, se bomo posvetili tudi finančnemu svetovanju našim podjetjem za nastopanje na teh trgih.

ipravljenene njene stranke

Za čimvečjo obveščenost individualnih oseb je banka pripravila tiskane informacije, poleg tega se bodo stranke lahko z vprašanji obračale na zaposlene v poslovalnicah in podružnicah banke po vsej Sloveniji.

Podjetja so še posebej vabljena na posvete, ki jih NLB organizira po vsej Sloveniji, organizirajo pa jih tudi banke, članice Skupine NLB. Na teh posvetih so predstavljena bančna področja, na katerih lahko podjetja pričakujejo spremembe v poslovanju zaradi evra. Na spremembe je NLB pripravljena, kar pomeni, da so tudi podjetja, ki bodo poslovala z NLB, pripravljena na evro.

Predpriprave na EU in EMU

Za čimvečjo obveščenost individualnih oseb bodo na voljo tiskane informacije v poslovalnicah in podružnicah po vsej Sloveniji.

Podjetja so še posebej vabljena na posvete, ki jih NLB organizira po vsej Sloveniji, organizirajo pa jih tudi banke, članice Skupine NLB.

tržnih subjektov.

Danes pa je strateška priprava na nove pogoje že nujna vsaj za izvozna podjetja na trge EMU. Zanje to konkretno pomeni pripravo 3 do 5-letnih strateških in poslovnih planov s podrobno analizo sprememb zaradi poenotenja trga in cen.

Res je sicer, da je oblikovanje EMU kljub skorajšnjemu izpolnjevanju konvergenčnih kriterijev iz maastrichtske pogodbe v vseh izbranih državah EMU, kar naj bi zagotovilo predvidljivo ekonomsko unijo, še vedno do določene mere neznanka. Gre za vprašanje (ne)odvisne vloge Evropske centralne banke in s tem povezane monetarne politike ter stabilnosti nove evropske valute kot tudi višine obrestnih mer kot pomembnega dejavnika gospodarske rasti. Vplivi svetovne finančne krize

Evro zahteva številne tehnološke spremembe tako v bankah kot podjetjih. Poleg tega pa opozarja tudi na širšo dimenzijo sprememb, ki so pred nami, to so strateške, dolgoročne prilagoditve na bodočo stvarnost EU oz. EMU, katerih članica bo Slovenija predvidoma postala. Nastopili bodo drugačni tržni pogoji, nove nevarnosti in priložnosti. Le od strateške priprave na to novo stvarnost bo odvisna uspešnost

in politične spremembe v Evropi se namreč odražajo na EMU še pred njenim formalnim delovanjem.

EU in EMU – tukaj

Vstop Slovenije v EU in EMU se zdi oddaljen, vsaj če sodimo po izpolnjevanju številnih kriterijev, še posebej makroekonomskih. Po drugi strani nas vlada prepričuje, da prvotno postavljen časovni scenarij še velja, torej EU leta 2002 in EMU leta 2005. EMU-skeptiki bi razmišljali, da se bo pravzaprav do takrat mogoče šele pokazalo, ali EMU sploh lahko deluje v zamišljenem makroekonomskem okviru.

Kljub vsem tem negotovostim pa lahko z gotovostjo predvidimo, da nas bo sodelovanje s katerokoli razvito tržno ekonomijo kot članice ali nečlane EMU prisilo k izboljšanju uspešnosti poslovanja in večji konkurenčnosti. To je lahko z vidika upravljanja z notranjimi močmi in slabostmi posledica večje produktivnosti in boljše tehnologije. Najboljše je, če razumemo, da je prisila že danes tukaj.

Nevenka Bremec, vodja projekta Evro

Več informacij o spremembah, ki jih v našo stvarnost vnaša Evro, lahko v NLB dobite pri vodji projekta Nevenki Bremec, tel. 061 176 29 55; namestniku vodje projekta Matjažu Ribašu, tel. 061 176 29 98;

koordinatorju podprojektov gospodarske družbe, individualni komitenti in mreža Pavlu Martinuču, tel. 061 333 881;

vodji podprojekta gospodarske družbe Romani Drobnič, tel. 061 176 26 23;

vodji podprojekta zakladništvo Andreji Škof Zupan, tel. 061 176 27 54;

vodji podprojekta plačilni promet s tujino Marjeti Zver Cankar, tel. 061 176 22 73;

vodji podprojekta finančne institucije Roku Kovšetu, tel. 061 176 28 74 ali

vodji podprojekta komuniciranje z javnostmi Mariji Petek, tel. 061 176 25 29.

Informacije bodo na voljo tudi v vseh poslovalnicah NLB, na spletni strani na naslovu: <http://www.n-lb.si> ali pri vašem komercialistu.

Evropska monetarna unija, od kod in zakaj

EMU ali izziv gospodarskemu ra

Andreja Zupan Škof

Pesimisti pa poudarjajo, da bo skupnost različnih članic kljub velikim prizadevanjem pomenila negativno izkušnjo na področju povezovanja. Tako se ob razpravah za ali proti postavlja temeljno vprašanje: EMU kot priložnost ali kot grožnja. Zaradi močne politične volje in preizkušenj, ki so jih že prestale države, in številna prilaganja, ki so jih bile države pripravljene sprejeti, pozitivno prepričujejo še tako zagrizenega pesimista.

Zgodovinska tendenca združevanja

6 Skozi razvoj lahko ugotovimo, da je bilo veliko bolj ali manj uspešnih združevanj in povezovanj med državami, da bi omogočili trgovini in kapitalu prosto pot. Korenine razvoja in ideje združene Evrope lahko iščemo že v aprilu leta 1948, ko je bila ustanovljena organizacija OEEC (Organisation for European Economic Cooperation), ki je bila predhodnica OECD. Razvoj je sledil preko številnih sporazumov vse do decembra 1969, ko se je na posvetu evropskega združenja v Haagu pojavila zahteva o oblikovanju gospodarske in monetarne unije. Sporazum oktobra 1970 je predvideval postopen prehod po posameznih fazah vse do leta 1980. Bretton Woods sistem je doživel prvo modifikacijo 15. avgusta 1971 s Smithsonian sporazumom. Da bi zmanjšali gibanje evropskih valut, je bila marca 1972 "vpeljana kača v tunel". Z uveljavitvijo drsečih tečajev se je marca 1973 končalo "obdobje kače". Naslednjih pet let je minilo v znamenju približevanj mnenj in v znamenju naftne krize. Maj 1979 je minil v znamenju ustanovitve nove valute ekuja in tudi evropskega monetarnega sistema (EMS), v kateri je bilo devet članic. Na začetku se v ERM (Exchange Rate Mechanism) niso vključile vse članice. 8. oktobra 1990 se je vključil še angleški funt. Meddržavna konferenca se je začela 14. decembra 1990 v Maastrichtu. Tako se je začela prva faza priprave na leto 1999. Maastrichtski sporazum je bil podpisan decembra 1991; določeni so bili konvergenčni kriteriji, ki so potrebni za vstop posamezne države v EMU:

1. inflacija ne sme presegati 1,5-odstotne inflacije v treh državah z najnižjo stopnjo inflacije v letu 1998;
2. dolgoročne obrestne mere ne smejo presegati 2 odstotkov nad obrestnimi merami treh držav z najnižjimi obrestnimi merami;

1. januar 1999 bo pomenil začetek velikega političnega kakor tudi gospodarskega združenja. To je dan, ko bo evropska monetarna unija (EMU) začela svojo zgodovino. Povezale so bodo države z različno zgodovinsko preteklostjo, različno kulturo, različnim ekonomskim in političnim okoljem. Po mnenju optimistov je združitev velika priložnost za Evropo in njene države.

3. proračunski deficit ne sme presegati 3 odstotkov domačega bruto proizvoda, zadolženost države pa ne sme presegati 60 odstotkov domačega bruto proizvoda;
4. države, ki so želijo vključiti v EMU, ne smejo dovoliti, da njihova valuta preseže normalne meje, ki so bile določene z ERM.

Po podpisu sporazuma se je začelo težko obdobje za države članice. Volitve in s tem zavrnitev na Danskem so prinesle prvi opozorilen znak v juniju. Konec avgusta in v začetku septembra se je pojavilo vprašanje, ali bo EMU preživela napad, saj so skoraj vse valute presegle meje, dogovorjene z ERM. Nemška marka se je kljub stalnim intervencijam nemške centralne banke in ob pomoči ostalih prizadetih centralnih bank krepila iz dneva v dan. V jeseni 1992 sta iz EMU izstopila angleški funt in italijanska lira, saj sta se znašla daleč od začrtanih meja. Sledile so objave devalvacij portugalskega eskudosa, španske pezete in irskega funta. 2. avgusta so se meje ERM razširile z 2,5 odstotka na 15 odstotkov od centralno določenega tečaja. Z januarjem 1994 lahko govorimo o drugi fazi uresničevanja ERM. EMS so se poleg že obstoječih članic pridružile še Avstrija, Finska in Švedska. Decembra 1995 so v Madridu sprejeli spremembo scenarija EMU.

Glede na določene kriterije iz Maastrichta so 1. maja letos določili, katere države bodo v prvem krogu sodelovale pri oblikovanju EMU. To so: Avstrija, Belgija, Finska, Francija, Nemčija, Irska, Italija, Nizozemska, Luksemburg, Španija in Portugalska. Anglija, Danska in Švedska v prvem krogu ne bodo sodelovale, medtem ko Grčija ni izpolnjevala predpisanih kriterijev. Določena so bila tudi bilateralna razmerja med valutami članicami. 31. 12. 1998 pa bodo določena fiksna in nepreklicna razmerja teh valut do nove valute evra.

Posledice na denarnem in kapitalskem trgu

Enotni denarni trg 11 držav članic monetarne unije bo nujno vodil do oblikovanja ene cene denarja, to je ene same kratkoročne obrestne mere za evro. Procesi konvergence obrestnih mer nacionalnih valut držav članic temeljijo na izkoriščanju arbitraže, ki bi jo v razmerah nespremenljivih valutnih tečajev omogočala različna višina obrestnih mer v monetarni uniji. Gibanje kratkoročnih obrestnih mer po določitvi držav

zvoju evropskih držav

članic ter fiksiranju bilateralnih tečajev dejansko kaže precejšnje zblížanje, kjer se obrestne mere ostalih valut članic približujejo ravni nemških obrestnih mer. Ker ne bo več potrebe po objavljanju obrestnih mer za posamezne nacionalne valute (FIBOR, PRIBOR, RIBOR...), saj bodo vse enake, so se sponzorji odločili za nadomestitev le-teh z eno samo obrestno mero za evro, imenovano EURIBOR. Nadomestitev bo izvedena že takoj ob uvedbi evra, to je s pričetkom naslednjega leta. Nova obrestna mera EURIBOR bo dnevno določena kot povprečje kotacij 57 reprezentativnih bank, nekaterih tudi zunaj EMU, za zapadlosti od enega do dvanajst mesecev.

Na londonskem mednarodnem denarnem trgu, ki bo vsaj še nekaj časa ostal izven regulative evropske centralne banke, bo še naprej kraljeval LIBOR. Sponzor (The British Banker Association) se je odločil, da bo LIBOR za eku nadomeščen z LIBOR za evro (EUR), še vedno pa bodo do konca leta 2001 objavljene kotacije za nacionalne valute (LIBOR za DEM, FRF, ITL...). Njihova višina bo enaka LIBOR za EUR. Razlog za ohranjanje kotacij za nacionalne valute je bila izogrnitev nevšečnosti, ki jih prenehanje obstoja referenčnih obrestnih mer (in ostalih cen) prinese za pogodbeno razmerja. Procesi kažejo, da bodo za zagotavljanje nedvoumnosti ter pravne varnosti stranke takšne probleme reševale s sklepanjem aneksov k obstoječim pogodbam ter uporabo ustreznih klavzul v novo sklenjenih pogodbah.

Katera obrestna mera si bo izbrila prvenstvo (ki sedaj nedvoumno pripada LIBORju), še ni odločeno. Prednosti EUR LIBORja so v trenutno visoki likvidnosti in obsegu transakcij z obrestnimi merami LIBOR, razvitem trgu izvedenih finančnih instrumentov ter izvetosti tega trga iz regulative evropske centralne banke. Argument za EURIBOR pa je za razliko od predhodnih posameznih nacionalnih trgov neprimerno večji enoten denarni trg, kar bo že samo po sebi vodilo do povečanja obsega transakcij z novo referenčno obrestno mero. Ta proces spremlja tudi pospešen razvoj ponudbe izvedenih finančnih instrumentov, vezanih na obrestno mero EURIBOR.

Gibanje dolgoročnih obrestnih mer na kapitalnih trgih znotraj EMU prav tako kaže precejšnje zblížanje, vendar v končni fazi ne bo prišlo do poenotenja. Razlike med zahtevanimi donosi na državne obveznice (ki so osnovna referenca za zadolževanje vseh ostalih subjektov) bodo odslikovale razlike v kreditnem ratingu držav članic, likvidnosti ter v začetku tudi pri razlikah v davčnih stopnjah. Trenutne razmere na trgu nakazujejo, da bodo vlogo osnovne reference - "benchmarka" igrali donosi nemških državnih obveznic. Zaradi različne razvitenosti posameznih delov trga (oblikovanih po zapadlosti) se

predvideva, da se bodo za različne ročnosti lahko uporabljali donosi obveznic različnih držav izdajateljic. Na kratko-ročnejšem delu (2 - 3 leta), kjer npr. trg francoskih državnih papirjev izkazuje boljšo likvidnost, se bodo kot "benchmark" zato lahko uporabljali donosi francoskih papirjev. Obrestne mere, po katerih se bodo dolgoročno lahko zadolževale nevladne institucije, bodo tako kot doslej najprej odvisne od pribitka za tveganje glede na rating države, iz katere je institucija, in nato pribitka za tveganje, ki je povezano z ratingom same institucije. Zaradi izgube monetarne samostojnosti držav članic EMU ter precejšnjih omejitev pri fiskalni politiki kot posledice izpolnjevanja maastrichtskih kriterijev se lahko kreditni rating nekaterih držav članic (npr. Italije) tudi poslabša.

Kaj bo prinesla EMU Sloveniji in našim podjetjem?

Približevanje Slovenije k Evropi bo privedlo do močne potrebe, da se razmere v Sloveniji normalizirajo na način, da bodo tudi podjetja imela svoje devizne račune. S tem bodo dobila možnost nastopanja na tujih denarnih in kapitalnih trgih (tuji vrednostni papirji).

Če smo do 1. maja letos poudarjali izpostavljenost tveganju gibanja valut in obrestnih mer znotraj evropskega prostora, bo evro prinesel bistveno manj tovrstnega tveganja. Vendar to velja predvsem za podjetja, ki poslujejo znotraj monetarne unije, kar pa nujno ne velja za podjetja izven tega območja - slovenska podjetja. Ugoden vpliv bodo čutila tista podjetja, kjer se valute članice pojavljajo tako na prilivni kot odlivni strani. S prilivi v eni valuti bo mogoče brez nevarnosti neugodne spremembe tečaja poravnati obveznosti v drugi valuti. Za podjetja, ki imajo na eni strani valute članic, na drugi strani pa denarni tok v tolarjih ali valuti nečlanici (npr. ameriški dolarji), pa evro lahko pomeni celo povečanje tečajne izpostavljenosti. Ker bodo vse valute članice nasproti tretjim valutam nihale skladno, bo v takšnem primeru izginil ugoden učinek diverzifikacije. V preteklosti se je to npr. pokazalo takrat, ko je nemška marka proti dolarju zabeležila padec, ne pa tudi italijanska lira ali irski funt.

Zato lahko pričakujemo, da se bo povečala ponudba izvedenih finančnih instrumentov tako valutnih kakor tudi obrestnih. Podjetja in banke bodo lahko z njimi veliko bolj učinkovito nadzirale tveganja, se pred njimi zavarovala in tako aktivneje pristopala k upravljanju svojega premoženja.

Andreja Zupan Škof, *Poslovalnica za devizno trgovanje*

Brez prisile, brez prepovedi

Mag. Marjeta Žver Cankar

Tudi po 1. januarju 1999, ko bo evro postal knjižna valuta v 11 državah evropske monetarne unije, bo preko NLB možno nemoteno poslovati s tujino tako v evru kot tudi v doslej veljavnih konvertibilnih valutah.

V prehodnem obdobju od 1. januarja 1999 do 31. decembra 2001 bodo nacionalne valute 11 držav članic EMU, izbranih 3. maja letos (Avstrija, Belgija, Finska, Francija, Irska, Italija, Luksemburg, Nemčija, Nizozemska, Portugalska, Španija), še veljavno plačilno sredstvo, vendar samo v funkciji denominacije enotne valute evro. Veljalo bo načelo "brez prisile brez prepovedi", ki v praksi pomeni, da bo v triletnem obdobju stranka sama odločala, v kateri valuti želi poslovati.

Konverzije: preko evra

Evropska unija je sprejela natančna določila o konverzijah med nacionalnimi valutami držav članic EMU s točno predpisanimi načini zaokroževanja zneskov pri tovrstnih transakcijah. Zadnjega decembra 1998 bodo določena fiksna razmerja med vrednostjo evra in posameznimi nacionalnimi valutami (konverzijski tečajji). Konverzija iz ene nacionalne valute v drugo bo morala obvezno potekati preko evra.

Klirinški plačilni sistemi

Omenjenega obdobja pa ne bo zaznamovala le uvedba nove valute, temveč tudi vrsta sprememb na operativnih področjih finančnega poslovanja. Med pomembnejše sodi vzpostavitev številnih klirinških plačilnih sistemov, ki tujim bankam, poleg uporabe obstoječih kontokorentnih povezav, omogočajo hitro posredovanje plačil v novi valuti. Za lažje razumevanje v nadaljevanju pojasnjujemo nekaj novih kratic.

- **TARGET** (Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System) je vseevropski sistem za hiter pretok plačil, za katerega je značilna bruto poravnava v realnem času, plačilo pa je izvršeno le ob zadostnem kritju na ustreznem računu. Ta sistem je predvsem namenjen za plačila večjih zneskov.
- **EAF** (Euro Access Frankfurt) je nadgradnja obstoječega nemškega klirinškega sistema z značilnostmi bruto in neto poravnave.
- **EBA** (Euro Banking Association) je zasebni plačilni sistem 65 bank članic, ki deluje na principu neto poravnave.

Nova Ljubljanska banka se aktivno vključuje v mednarodne finančne tokove že skoraj trideset let. Dolgoletne izkušnje, široka korespondenčna mreža in razvejana mreža predstavništev ter tehnološka podpora, zasnovana na osnovi medbančnega telekomunikacijskega sistema SWIFT, so zagotovilo za nudenje kakovostnega servisa pri opravljanju plačilnega prometa s tujino.

Kdaj pričeti s poslovanjem v valuti evro

Odločitev je odvisna od konkretnih razmer, hitrejši prehod na evro pa vsekakor lahko pripomore k poenostavitvi poslovanja s tujino.

Tečajno tveganje?

Fiksna razmerja med vrednostjo evra in vrednostjo nacionalnih valut že sama po sebi izločajo izpostavljenost tečajnemu tveganju pri poslovanju s temi valutami.

Kaj je ERI

ERI (Euro Related Information) je informacija o izvorni valuti in znesku plačila. V skladu s sprejetimi standardi SWIFT se bo ERI v medbančnih sporočilih uporabljal v tistih primerih, ko bo NLB ali tuja banka izvršila plačilni nalog v drugi valuti, kot ji ga predloži stranka.

Novosti pri plačilih v tujino

V prehodnem obdobju bo NLB za plačila v nacionalnih valutah EMU in evru sprejemala naloge 1450 kot pravilne tudi v primerih, ko bo valuta na nalogu drugačna od navedene nacionalne valute EMU na priloženi dokumentaciji.

V primeru toolarskega kritja bo, kot doslej, potrebno vplačati tolarško protivrednost po prodajnem podjetniškem tečaju za valuto, na katero se bo glasil nalog za nakazilo v tujino.

NLB bo plačilo izvršila v valuti predloženega naloga. Če pa bi na podlagi strokovne presoje

v posameznih primerih izvršili plačilo v evru namesto v valuti, ki je bila s strani stranke posredovana na nalogu 1450, bomo tuji banki zagotovili ustrezno informacijo o valuti in znesku iz predloženega naloga (ERI).

Novosti pri plačilih iz tujine

NLB bo izstavila obvestilo o plačilu iz tujine (obr. 743) v valuti prejetega plačilnega naloga. Hkrati pa bomo na obrazcu posredovali tudi morebitno informacijo o drugačni izvorni pogodbeni valuti (ERI).

Prejeta sredstva bo možno porabiti za kritje plačila v tujino, drugače pa bomo, kot doslej, izvrševali izplačilo tolarске protivrednosti prejetega plačila po nakupnem podjetniškem tečaju.

Način izvajanja konverzije v NLB

NLB bo pri konverziji ene nacionalne valute držav EMU v drugo upoštevala v tujini sprejeta določila. Konverzije bomo izvajali po fiksnih konverzijskih tečajih v odnosu na evro, ki izključujejo princip nakupnega in prodajnega tečaja. Takšna rešitev predstavlja pocenitev poslovanja za stranke, saj bo NLB izvajala konverzijo knjižnega denarja brezplačno.

Dokumentarno poslovanje

Kljub uvedbi enotne evropske valute bo začete posle po dokumentarnem poslovanju možno nemoteno dokončati. Obstoječa pravila (EPO 500, EPI 522), ki urejajo tovrstno poslovanje, sprejeta v okviru mednarodne trgovinske zbornice (MTZ) v Parizu, ostajajo v veljavi v nespremenjeni obliki še naprej.

Ker pa je dokumentarno poslovanje, še posebno akreditivno, dolgoročnega značaja, se lahko njegove posamezne aktivnosti odvijajo v različnih trenutkih prehodnega obdobja. Zato je MTZ s sprejemom posebnega sklepa aprila letos zagotovila nedvoumno tolmačenje posameznih členov v konkretnih primerih in s tem dala podlago za ravnanje bank in ostalih udeležencev v okviru obstoječih pravil.

NLB je kot direktna članica MTZ natančno seznanjena z omenjenimi priporočili in je v vsakem trenutku na voljo za njihovo razlago ali posredovanje originalne zloženke sklepa.

Mednarodno čekovno poslovanje

Medtem ko bo v okviru EMU, ki jo pogosto imenujejo tudi Euroland, uveden enotni sistem medbančnih transferov (potekali bodo zgolj v evru), pa prihajajoče obdobje ne bo prineslo tudi poenotenja čekovnih standardov. Tako bodo sistemi čekovnega kliringa po posameznih državah še vedno ostali različni, čeprav bo evro zamenjal nacionalne valute 11 evropskih držav.

NLB bo tudi v prihodnje nudila vse storitve mednarodnega čekovnega poslovanja, ne glede na to, ali bodo čeki izstavljeni v evru ali v katerikoli nacionalni valuti držav EMU. Postopki unovčevanja tujih čekov se ne bodo spremenili.

Danes lahko npr. nemški partner plača uvoženo blago ali storitev s čekom, ki je izstavljen v nemški marki. S 1. januarjem 1999 pa bo isti partner imel možnost svoje obveznosti poravnati tudi s čekom, izstavljenim v evru in ne le v nemški

marki, odvisno od njegove poslovne odločitve, njegovega dogovora z banko oziroma od konkretnega pogodbenega dogovora s partnerjem.

Po prejemu kritja za unovčen ček se bo naše obvestilo o plačilu iz tujine (obr.743) glasilo na valuto prejetega plačilnega naloga. Tako lahko v odvisnosti od poslovne odločitve tuje korespondenčne banke za ček v nemški marki upravičenec prejme plačilo tudi v evru. Že danes vemo, da so se nekatere banke iz držav EMU odločile, da bodo vse transakcije izvrševale samo v evru.

Dodatna ponudba v evru

NLB bo poleg obstoječe ponudbe blagajniških zapisov v šestih valutah (USD, DEM, FRF, ITL, CHF, ATS) v naslednjem letu nudila tudi možnost blagajniških zapisov v evru (EUR). Prav tako bodo tudi sredstva na deviznih računih v skladu s 26. členom zakona o deviznem poslovanju po novem lahko v evru.

Mag. Marjeta Zver Cankar, *vodja Oddelka za nakazila iz tujine*

Dodatne informacije so na voljo v Sektorju za plačilni promet s tujino, direktorica Alenka Trop, tel. 061 176 24 83, v podružnicah NLB ali bankah, članicah bančne skupine NLB.

Poti za povečanje konkurenčnosti

Rok Kovše

Obseg slovenskega izvoza se v zadnjih letih kontinuirano povečuje tako zaradi izgube tradicionalnih trgov na območju nekdanje Jugoslavije kot izrazite majhnosti domačega trga. Tako danes, ko delež izvoza v celotnem BDP že presega 45 odstotkov, naše gospodarstvo upravičeno prištevamo v skupino odprtih, izvozno usmerjenih ekonomij. Tradicionalno ima pri pospeševanju izvozne dejavnosti vodilno vlogo država, ki z vrsto instrumentov monetarne in fiskalne politike posredno vpliva na obseg in strukturo izvoza (devizni tečajji, izvozne subvencije itd.). Z rastjo mednarodnih trgovinskih tokov pa pri financiranju, refinanciranju in zavarovanju domačega izvoza vse bolj pridobiva na pomenu tudi vloga državnih agencij ter specializiranih in univerzalnih bank.

Kot vodilna slovenska banka NLB že nekaj let s široko paleto poslov izvoznega financiranja uspešno podpira izvozne napore slovenskih podjetij na tujih trgih. Ker Slovenija opravi več kot 60 odstotkov izvoza v bodoče članice evropske monetarne unije, bo uvedba evra pomembno vplivala na poslovanje slovenskih izvoznikov. Upravičeno se pričakuje, da se bodo prav izvozniki prvi srečali z novo evropsko enotno valuto in novimi pogoji poslovanja v okviru EMU.

Zavarovanje izvoza

Pri poslovanju s tujino se slovenski udeleženci v mednarodni trgovini srečujejo z dodatnimi tveganji, ki v Sloveniji niso prisotna. Poleg nekomercialnih tveganj, s katerimi so se naše stranke prisiljene soočiti in med katere sodijo:

- klasična nekomercialna tveganja (vojne, nacionalizacije...),
- transferna tveganja (embargo ali moratorij za plačila v tujino) in
- valutna tveganja (tveganja spremembe tečaja za valuto, v kateri je terjatev izvoznika nominirana),

je pri poslovanju s tujino prisotno tudi večje komercialno tveganje zaradi nekakovostnih informacij o bonitetni vrednosti kupca oz. dolžnika. Zaradi povečanega tveganja stranke iščejo varnejše plačilne instrumente (dokumentarni akreditivi) oz. poskušajo za zavarovanje svojih poslovnih interesov pridobiti garancijo kupčeve banke. Ker takšni instrumenti, še posebej pri poslovanju z bolj rizičnimi trgi, vseh tveganj (predvsem nekomercialnih) ne odpravljajo dovolj učinkovito, nudimo v NLB

Banka že nekaj let uspešno podpira slovenski izvoz. Ker se bodo izvozniki prvi srečali z evrom, smo v Novi Ljubljanski banki zanje že prilagodili paleto storitev za zavarovanje in financiranje slovenskega izvoza, v okviru katerih bomo po 1. januarju 1999 strankam nudili opravljanje zavarovanja, financiranja in refinanciranja izvoza v evru.

dodatne načine zavarovanja zunanjetrgovinskih transakcij, ki bodo od 1. januarja 1999 na voljo tudi v evru.

Konfirmacija akreditiva

Slovenski izvoznik lahko v primerih, ko kot upravičenec do akreditiva ne želi prevzemati tveganja akreditivne banke, zahteva konfirmacijo oz. potrditev akreditiva pri NLB. S konfirmacijo prevzame NLB skupaj z akreditivno banko solidarno obveznost do upravičenca. Če so predloženi pravilni akreditivni dokumenti, bo NLB ob zapadlosti izplačala akreditivni znesek, akceptirala menico ali pa negocirala akreditivne dokumente.

Konfirmacija garancije

Upravičenec do garancije lahko v primeru, ko ne želi prevzeti tveganja banke garanta, zahteva konfirmacijo garancije pri NLB. S konfirmacijo prevzame NLB skupaj z banko garantom solidarno obveznost do upravičenca, da bo ob unovčitvi garancije izplačala garancijski znesek. Druga možnost je, da izda banka uvoznika posredno garancijo (kontragarancijo), na podlagi katere NLB izda garancijo slovenskemu izvozniku. Z uporabo instrumentov za zavarovanje izvoza lahko stranke učinkovito zmanjšajo tveganje pri poslovanju s tujino.

Izvozno financiranje

Finančne ustanove s financiranjem, refinanciranjem in zavarovanjem izvoznih poslov povečujejo konkurenčnost slovenskih izvoznih podjetij pri nastopu na tujih trgih. Pogoji plačila oziroma financiranja postajajo eden bistvenih elementov konkurenčnosti izvoznikov pri nastopu na tujih trgih, še posebej kadar gre za večje in bolj kompleksne posle, pri katerih je dostikrat financiranje investitirja oziroma kupca s strani izvoznika pogoj za pridobitev posla. Financiranje nakupa s strani prodajalca (dobaviteljsko posojilo) pušča kupcem prosta denarna sredstva, ki bi bila drugače za čas financiranja vezana v blagu,

Za dodatna pojasnila pokličite tel. 061 176 28 74 (Rok Kovše), Sektor za poslovanje s finančnimi institucijami, ali katerokoli od poslovalnic za gospodarske družbe in samostojne podjetnike, na voljo pa so tudi v bankah, članicah bančne skupine Nove Ljubljanske banke.

Pestrejša ponudba

oz. jim omogoča uporabo teh sredstev v druge namene. Medtem ko kupci zahtevajo vedno bolj ugodne pogoje financiranja (ročnost, stroški), se prodajalci zaradi vse večjega obsega poslov srečujejo s pomanjkanjem finančnih sredstev za kratkoročno in srednjeročno kreditiranje lastne prodaje. Razlike v interesih poslovnih partnerjev tako zapolnjuje NLB s ponudbo storitev s področja izvoznega financiranja.

NLB je prva ponudila učinkovito financiranje izvoza v obliki posojila kupcu, ki se lahko odobri v dveh oblikah:

- kot neposredno posojilo kupcu, zavarovano s finančno garancijo uvoznikove banke, ali pa
- kot posojilo NLB uvoznikovi banki za nadaljnje financiranje kupca slovenskega blaga.

Po 1. januarju tudi v evru.

Odkup terjatev brez regresne pravice

Razkorak med kupčevimi potrebami in prodajalčevimi možnostmi za financiranje nakupa oz. prodaje blaga in storitev se lahko premošča tudi po tem, ko je terjatev že nastala, pa vse do trenutka, ko takšna terjatev zapade v plačilo.

NLB v ta namen nudi refinanciranje izvoznikov z odkupom terjatev brez regresne pravice. S prodajo terjatev prodajalec terjatve iz naslova kupnine pridobi potrebna likvidna sredstva. Posebnost takšne oblike refinanciranja izvoznikov je, da poleg funkcije financiranja vključuje tudi zavarovanje pred tveganji oz. prenos tveganj, ki izhajajo iz terjatve na NLB. Banka se pri takšnem poslu s klavzulo "without recourse" odpoveduje pravici poplačila pri prodajalcu terjatve, če osnovni dolжник po terjatvi svojih obveznosti ne izpolni. S tem dejanjem NLB prevzame nase vsa komercialna in nekomercialna tveganja iz terjatve.

Terjatve, ki so najbolj primerne za odkup brez regresne pravice, so predvsem:

- lastne in trasirane menice (akceptirane, avalirane ali indosirane s strani banke ali mednarodnega podjetja visoke kreditne sposobnosti),
- nepreklicni dokumentarni akreditivi (potrjeni ali nepotrjeni),
- terjatve iz naslova dobave na odprt račun (zavarovane z bančno garancijo na prvi poziv),
- druge terjatve, zavarovane z bančno garancijo na prvi poziv.

Refinanciranje terjatev, nominiranih v evru, bo po 1. januarju 1999 mogoče tudi v obliki odkupa brez regresne pravice

Rok Kovše, Sektor za poslovanje s finančnimi institucijami

Anči Janežič

Od 1. januarja prihodnje leto do 31. decembra 2001 bomo vodili devizne račune, devizne varčevalne knjižice in vse vrste deviznih depozitov v vseh tujih valutah in v evrih. Le tiste devizne vloge, ki jih zdaj vodimo v ekujih, bomo s 1. januarjem 1999 preknjižili v evre v razmerju 1:1.

Stranke se bodo same odločile, ali bodo svoje prihranke v nemških markah, avstrijskih šilingih, italijanskih lirah, francoskih in luksemburških frankih, nizozemskih guldnih, irskih funtih, belgijskih frankih, finskih markah, španskih pezetah in portugalskih escudosih pred 31. decembrom 2001 spremenile v novo valuto evro z oznako EUR.

Evro bankovci in kovanci bodo predvidoma v obtoku od 1. januarja 2002. Zato bomo vsem, ki bodo od 1. januarja 1999 na svoje devizne račune prejeli nakazila ali polagali čeke v evrih, izplačevali tujo gotovino v katerikoli valuti držav članic EMU. Za izplačila bomo uporabljali enaka menjalna razmerja, kot bodo veljala v EMU, in za opravljeno zamenjavo valut ne bomo zaračunavali provizije.

Pri opravljanju plačilnega prometa s tujino bomo od 1. januarja 1999 poleg sprejemanja nakazil v vseh vrstah deviz in v evrih opravljali tudi nakazila v tujino in izdajali čeke za plačila v tujino v vseh valutah in evrih.

Tujo gotovino in čeke, ki se bodo glasili na valute EMU, bomo medsebojno zamenjevali po enakih menjalnih razmerjih, kot bodo veljala v državah EMU. Pri zamenjavi čekov za tujo gotovino držav EMU bo tak način veljal tudi za čeke, ki bodo izdani v evrih. Za gotovinsko zamenjavo tujega denarja in čekov držav EMU bomo, tako kot v članicah EMU, zaračunavali provizijo. Višina le-te še ni določena, odvisna pa je od rezmer na trgu.

Poleg evro storitev v devizah: evro deviznega tekočega računa, evro varčevalne knjižice, evro depozita, evro rentnega varčevanja bomo imeli v ponudbi tudi depozite in vrednostne papirje z valutno klavzulo v evru.

Anči Janežič, Sektor za razvoj storitev in trženja

Podrobnejše informacije o evru in evro storitvah za občane boste dobili v svoji poslovalnici.

Že 1. januarja 1999 bodo vse informacije o evro storitvah, med njimi bo tudi nekaj povsem novih, na spletnih straneh NLB na naslovu <http://www@n-lb.si>. Istega dne bodo nove tečajnice vključevale tudi tečaj za evro, obrestne mere za različne evro storitve ter stran za izračune v evro in iz evra. 4. januarja 1999 bodo v vseh naših poslovalnicah tudi zgibanke o evro storitvah, še pred koncem leta pa tudi zgibanke, ki so jih pripravile vse slovenske banke v okviru Združenja bank Slovenije.

Poravnava obveznosti do tujega dobavitelja

Posojila v evru

Alenka Lončnar

Nova Ljubljanska banka ne le financira zunanjetrgovinsko poslovanje podjetij, ampak omogoča tudi zadolževanje v tuji valuti.

Romana Drobnič

Eno izmed oblik financiranja strank v tuji valuti predstavlja t. i. posojila iz tujega vira. Posojila banka najame pri tuji banki v svojem imenu in za nadaljnje financiranje stranke (za račun stranke) ali ga stranka najame pri tuji banki neposredno, NLB pa tuji banki v zavarovanje izda garancijo. Posojila so namenjena za plačilo uvoza opreme, repromateriala, trgovskega blaga in storitev (t. i. blagovna posojila) ali pa za konverzijo v tolarje (t. i. finančna posojila). Posojila se lahko najemajo v različnih nacionalnih valutah, večinoma na podlagi spremenljivih obrestnih mer oz. referenčnih variabilnih obrestnih mer, ki se oblikujejo na posameznih medbančnih trgih (LIBOR, FIBOR, VIBOR za posamezne valute).

Pridobivanje tovrstnih posojil poteka na podlagi pogodbene dokumentacije, ki jo vnaprej uskladijo Nova Ljubljanska banka in posamezne tuje banke ali finančne ustanove. Če najema posojilo banka (za stranko), pogodbeno dokumentacija predstavlja okvirni kreditni sporazum, na podlagi katerega se uresničujejo posamezni posli. Ko posojilo najema stranka samostojno z garancijo NLB, pogodbeno dokumentacija predstavlja že vnaprej usklajena kreditna pogodba med stranko in tujo banko ali finančno ustanovo. Tovrstno dokumentacijo ima NLB usklajeno z več kot 30 evropskimi bankami.

Ob prehodu na novo skupno evropsko valuto bo na področju pridobivanja posojil iz tujega vira pri bankah in finančnih ustanovah iz držav EMU ob zamenjavi valute prišlo tudi do zamenjave referenčnih obrestnih mer in posledično sprememb obstoječih kreditnih pogodb. Posojila iz tujega vira se bodo poleg obstoječih nacionalnih valut držav EMU in držav izven EMU (npr. USD, CHF) lahko po 1. januarju 1999 najemala tudi v evru, odvisno od potreb in zahtev stranke.

Tako v primeru, ko banka najema posojilo iz tujega vira, kot tudi, ko posojilo najame stranka z garancijo NLB, se vzpostavi pogodbeni odnos med domačo osebo - banko ali stranko in tujo osebo - tujo banko ali finančno ustanovo. Vzporedno se vzpostavi pogodbeni odnos med domačimi osebami, to

je Novo Ljubljansko banko in stranko (s pogodbo o deviznem posojilu ali pogodbo o izdaji garancije). Kreditne pogodbe, sklenjene s tujo banko ali finančno institucijo, ureja tuje pravo, pripadajoče pogodbe med domačimi osebami pa so sklenjene v skladu s slovenskim pravom.

V nove kreditne pogodbe s tujimi bankami in finančnimi ustanovami se že vključuje t. i. evroklavzule, ki rešujejo vprašanje prehoda na novo valuto. Zakonodajca držav članic EMU je obstoječe pogodbe brez evroklavzule uredila v dveh dokumentih, ki določata kontinuiteto že obstoječih pogodb in s tem zagotavljata pravno varnost ob prehodu na novo valuto za obe pogodbeni stranki.

Banka se je že v preteklosti povpraševanju slovenskih uvoznikov odzvala s pripravo posebnih deviznih posojil, ki so namenjena poravnavi obveznosti do tujega dobavitelja. Ponudba podjetjem danes omogoča najetje posojil v valutah z največjim povpraševanjem, in sicer v nemški marki in ameriškem dolarju. Uvedba evra v poslovanje evropskih podjetij bo seveda posledično vplivala na poslovanje domačih podjetij. Kot napovedujejo evropska podjetja, lahko pričakujemo, da bodo obveznosti domačih podjetij do tujine, ki so danes izkazane v valutah držav evropske denarne unije, kmalu po začetku prehodnega obdobja izkazane v evru.

Zaradi pričakovanega povpraševanja po evru bomo v naslednjem letu strankam NLB ponudili devizna posojila v evru in na ta način prilagodili financiranje obveznosti do tujih poslovnih partnerjev.

Alenka Lončnar, Sektor za poslovanje s finančnimi institucijami,

Romana Drobnič, Sektor za poslovanje z gospodarskimi družbami

Z vidika valute financiranja uvedba evra predstavlja razširitev ponudbe v prehodnem obdobju.

O zadolževanju v tuji valuti je mogoče dobiti več podatkov pri vašem komercialistu, v Sektorju za poslovanje s finančnimi institucijami, tel. 061 176 52 38 ali v Sektorju za poslovanje z gospodarskimi družbami, tel. 061 176 26 44.

Valutna tveganja - zaščita bo še potrebna

Jernej Doles

Dobro delujoči finančni sistem bo zvišal raven nacionalnega varčevanja, znižal stroške kapitala za podjetniški sektor in povečal izbiro in kakovost finančnih instrumentov tako za varčevalce kot za investitorje, tako za izvoznike kot uvoznike.

Kakšne pa so naše možnosti za vstop v Evropsko unijo v prvi skupini srednje in vzhodno evropskih držav? Po zadnjih kritikah iz Bruslja so vsekakor manjše kot pred nekaj leti. Evropske države že nekaj let hitijo s približevanjem k enotnim smernicam in enotni zakonodaji, Slovenija pa po začetnem zagonu z uvajanjem reform sedaj išče le politične partnerje, ki jo bodo podpirali pri vstopu v polnopravno članstvo v EU. Toda brez prilagoditev ne bo šlo.

V Novi Ljubljanski banki bomo že v januarju prihodnjega leta ponudili strankam devizne terminske posle (Forward Contract) na razmerje različnih valut proti evru in sintetični terminski posel (Syntetic Forward contract) na razmerje evro proti ameriškemu dolarju.

Večina bank pri nujenju svojih storitev podjetniškemu sektorju še naprej omejuje svojo dejavnost na klasične bančne storitve. Bolj izpopolnjeni proizvodi in storitve pa so šele na začetni stopnji razvoja. Celo tuje banke, ki so v bančni sistem vstopile v zadnjih letih, niso veliko prispevale k uvajanju novih finančnih instrumentov. Mogoče bo k temu pripomoglo sprejetje novega bančnega zakona, ki predvideva ustanavljanje po-

družnic tujih bank, ali pa ukinitvev medbančnega sporazuma o najvišjih obrestnih merah na vloge. K večji in kakovostnejši ponudbi finančnih instrumentov bo po svoje prispevala tudi pričakovana uvedba deviznih računov podjetij.

Že v prihodnjem letu se pričakuje, da bodo najprodnnejše slovenske banke svojim strankam ponudile dodatne izvedene finančne instrumente za zaščito pred valutnimi tveganji, pa tudi osnovne instrumente za zaščito pred obrestnimi tveganji. Pričakuje se ponudba valutnih opcij (Currency Options) in valutnih terminskih pogodb (Futures Contracts), z uvajanjem nominalnih obrestnih mer pa tudi dogovori o terminskih obrestnih merah (Forward Rate Agreements) in zamenjave obrestnih mer (Interest Rate Swaps). Predvsem slednji instrument je

Kljub prestrukturiranju v zadnjih letih je finančni sektor še vedno daleč od konkurenčnosti v mednarodnem prostoru, posebno z vidika raznolikosti finančnih instrumentov, stabilnosti in stroškov. Ključni cilj na tem področju ostaja povečanje konkurenčnosti in znižanje stroškov.

aktualen že v sedanjih razmerah, ko se nekatera najboljša slovenska podjetja zaradi dobre bonitete zadolžujejo po zelo ugodnih kreditnih pogojih v tujini. Večina teh posojil ima spremenljivo obrestno mero. Slovenska podjetja pa bi želela zaradi preračunavanja profitabilnosti projektov, ki jih financirajo s tem denarjem, spremeniti spremenljivo obrestno mero v fiksno.

Uvedba enotne evropske valute ne pomeni bistvenih sprememb pri poslovanju z izvedenimi finančnimi instrumenti. Zaradi zmanjšanja števila valut, ki pomenijo posamično valutno izpostavljenost, se bo sicer zmanjšal obseg transakcij, na drugi strani pa se pričakuje povečano trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti zaradi približevanja zakonodaje držav EU in standardov poslovanja naših podjetij in bank.

V Novi Ljubljanski banki bomo že v januarju prihodnjega leta ponudili strankam devizne terminske posle (Forward Contract) na razmerje različnih valut proti evru in sintetični terminski posel (Syntetic Forward contract) na razmerje evro proti ameriškemu dolarju.

Jernej Doles, vodja Poslovalnice za izvedene finančne instrumente

Natančnejša pojasnila o trgovanju z izvedenimi finančnimi instrumenti kakor tudi o novostih na tem področju dobite v Poslovalnici za izvedene finančne instrumente na tel. 176 29 86 in 176 29 87, kjer dobite tudi informacije o seminarjih s tega področja.

Evro zahteva številne prilagoditve

Mateja Treven

Izdaja obveznic v evru, katerih prodaja se je izvršila v ekuju, je prinesla še druge prednosti. Za takšne papirje ne bo potrebno izvršiti redenominacije, kar pomeni zagotovitev ustreznih preknjižb v klirinško depotni hiši, morebitnih delnih izplačil glavnice (kar je odvisno od izbrane metodologije), obveščanja investitorjev in najbrž še kopico drugih nevšečnosti. Redenominacija v evro ne bo priljubljena tudi za investitorje, saj bo z nezaokroženimi zneski nominalne težje trgovati.

Obveznice - redenominacija

Takoj ob pričetku monetarne unije bo večjim sprememam podvržen predvsem trg obveznic. Vse države članice so se odločile, da že na začetku ves dolgoročni dolg (državne obveznice) redenominirajo v evro. Sprememba nominalne vrednosti iz nacionalne valute članice v evro v posameznih državah ne bo potekala po enakem postopku. Metode se razlikujejo glede na zaokroževanje (zaokrožitev na cent, 25 centov ali na evro) ter glede na osnovo za redenominacijo (nivo posameznega investitorja, nivo vsake posamezne obveznice, nivo najmanjše nominalne vrednosti). Poleg redenominacije so se nekatere države odločile tudi za renominalizacijo, ki pomeni oblikovanje zaokroženih zneskov nominalne vrednosti obveznice v evru (npr. na 1000 EUR). Ta postopek zahteva ustrezno delno izplačilo glavnice ali ustrezno dodatno zadolžitev. Spremembe so države izkoristile tudi za poenotenje načina izračunavanja obresti (dejansko št. dni/dejansko št. dni) ter poenotenje delovnih dni.

Delniški trg v evru

Ne glede na nominacijo se pričakuje, da bo s pričetkom naslednjega leta trgovanje z obveznicami kot tudi vsa izplačila obresti in glavnice potekalo le v evru. To velja tudi za delniški trg, saj bodo na organiziranih trgih znotraj unije že 4. januarja vse cene izražene samo v novi valuti. Konverzija bo izvršena neodvisno od računovodske evidence delniškega kapitala, ki lahko še naprej ostaja v nacionalni valuti.

V Sloveniji postopoma

Vstop Slovenije v evropsko monetarno unijo se danes zdi precej oddaljen dogodek, kljub temu pa bo nekatere prilagoditve na trgu vrednostnih papirjev potrebno izvesti že prej.

Čeprav bo monetarna unija zaživela šele s pričetkom prihodnjega leta, se na trgu kapitala že sklepajo posli z vrednostnimi papirji, ki so denominirani v evru. Večja mednarodna podjetja in tudi nekatere države (npr. Italija) so z zadolževanjem v novi valuti pokazale veliko zaupanje v uspeh evra.

Predvsem na trgu obveznic ter kratkoročnih dolžniških vrednostnih papirjev se pojavljajo instrumenti, ki so denominirani v valutah držav članic EMU (največkrat v DEM). Nova valuta bo zahtevala redenominacijo vseh tistih instrumentov, katerih zapadlost seže preko konca leta 2001. Hkrati bo najbrž že kmalu prinesla tudi ponudbo novih instrumentov v evru. Trenutno se na slovenskem trgu še noben izdajatelj obveznic z zapadlostjo po koncu prehodnega obdobja ni odločil za redenominacijo v evro. Za nekatere dolgoročne obveznice bo to morala storiti država, ki jo čaka tudi redenominacija obveznic, izdanih na mednarodnih trgih. Prav tako je na domačem trgu tudi precej dolgoročnih obveznic podjetij in finančnih institucij, ki jih bo prav tako potrebno redenominirati.

Že v prehodnem obdobju bo v evru mogoče vpisati blagajniške zapise Nove Ljubljanske banke ter Banke Slovenije. Predvsem s strani institucionalnih investitorjev se pričakuje tudi povpraševanje po dolgoročnih dolžniških vrednostnih papirjih, kar bo lahko vodilo k ugodnejšim pogojem zadoževanja, če bo le-to denominirano v evru.

Manjšim spremembam bo podvržen delniški trg, saj so razen izjem delnice nominirane v tolarjih. Trgovanje bo na enak način lahko potekalo vse do pričakovane vključitve Slovenije v EMU, do česar je najbrž še dolga pot. V vmesnem obdobju bo vplive monetarne unije čutili predvsem posredno preko sprememb v povpraševanju po tujih vrednostnih papirjih s strani investitorjev znotraj unije ter preko spremenjenih pogojev poslovanja za slovenske izvoznike.

Mateja Treven, Sektor za trgovanje

Več informacij o trgovanju z vrednostnimi papirji na tujih trgih lahko dobite v Poslovalnici za devizno trgovanje, tel. 061 212 516, vodja Helena Trpin.

Posel delajo ljudje

Pavel Martinuč

se je v banki zaposlil kot pripravnik 28. novembra 1973 v deviznem režimu. Tri leta kasneje je postal referent na poslih z občani, od leta 1978 do 1988 je bil vodja Poslovalnice Vevče, potem vodja ekspoziture Vič s 50 zaposlenimi. Med leti 1992 in 1994 je bil direktor Sektorja poslovne mreže s 25 podružnicami in 1100 zaposlenimi. Po reorganizaciji Sektorja poslovne mreže je prevzel vodenje Podružnice Vič

V Podružnici Vič Notranjska se tako vodstvo kot zaposleni zavedajo, da ni pomembna le kakovost storitev, mnogo pomembnejši je način sodelovanja med stranko in banko. Kot pravi Pavel Martinuč, gradijo predvsem dolgoročen partnerski odnos. Na prvem mestu strategije dela s strankami torej še zdaleč ni dobiček, na prvem mestu je dolgoročni način sodelovanja v korist tako stranke kot banke.

Podružnica Vič Notranjska, ki ima poslovalnice od ljubljanskega Viča do Starega trga, ima 140 zaposlenih. Zbirajo vse vrste depozitov občanov, obrtnikov, samostojnih podjetnikov kot malih in srednjih podjetij, v poslovalnicah zunaj Ljubljane pa tudi velikih podjetij. Izvajajo kreditno-garancijske posle, plačilni promet po nalogih strank, izdajajo potovalne in druge čeke, plačilne kartice, opravljajo blagajniško in menjalniško poslovanje, posredovanje pri nakupu in prodaji vrednostnih papirjev, opravljajo vse potrebno za hrambo v trezorju in depojih...

Približevanje trgu, ki ga je banka začela leta 1995 s selitvijo dela poslov s podjetji iz centra v podružnice, je, kot ocenjuje Pavel Martinuč, zagotovo doseglo svoj namen. Pomemben del posla in pokazatelj odnosa do stranke v vsaki banki so naložbe, tudi v Podružnici Vič Notranjska. Pri odobritvi naložb morajo podjetja ali samostojni podjetniki dokazati posojilno sposobnost, pogosto pa podatki o poslovanju nekega podjetja za odločitve niso dovolj. V takih primerih komercialisti pridobijo dodatne informacije na terenu in, če ocenijo, da bo naložba povrnjena, stranki uredijo posojilo v nekaj dneh. Hitro odobritev naložb zagotavljajo strokovnjaki iz podružnice v sodelovanju s specialisti iz ostalih delov banke. Kljub temu da v ponudbi banke ni vedno storitve, ki bi ustrezala določeni stranki, v primeru, če je interes za izpeljavo obojestranski, posel speljejo individualno. Seveda vsakega naložbenega posla ne speljejo, najpogosteje je vzrok zavrnitve projekcija izvedbe posla pri stranki, ki gradi le na viru iz NLB.

"V podružnici poskušamo kar najbolj celovito obravnavati vsako stranko. Vsakega predstavnika podjetja ali

"Najpomembneje je, da so in bodo podjetniki, samostojni podjetniki ali občani zadovoljni odhajali iz banke in tako na najboljši način promovirali podružnico in banko," poudarja direktor Podružnice Nove Ljubljanske banke Vič Notranjska Pavel Martinuč. Uspešno delo in številne zadovoljne stranke te podružnice tako med pravnimi kot fizičnimi osebami gre pripisati dobremu poznavanju strank, predvsem pa partnerskemu odnosu zaposlenih in banke do strank.

samostojnega podjetnika sproti seznanjamo z novostmi v ponudbi za podjetja," pojasnjuje Pavel Martinuč. Poseben poudarek dajejo celovitosti ponudbe, tako stranki ponudijo ne le storitve, ki jih ponuja banka, ampak predvsem finančni servis, ki ga je sposobna ponuditi Skupina NLB.

Ključni vir uspeha Podružnice Vič Notranjska na območju izven Ljubljane so bili povezani posli s sedmimi občinami: z Vrhniko in Borovnico preko Območne obrtne zbornice Vrhnika, z občinami Logatec, Dobrova - Horjul - Polhov Gradec, Brezovica, Škofljica in Loška dolina. Povezani posli omogočajo občinam usmerjanje razvoja gospodarstva na svojem območju, kreditojemalcem ugodnejšo obrestno mero, banki pa nove stranke.

Seveda se delovanje banke razlikuje v Ljubljani in obljubljenih ter drugih občinah. Konkurenca v Ljubljani je neprimerljivo hujša, kljub temu pa se pohvalijo, da so letos pridobili kar nekaj strank iz območja Viča, ki so bančni servis pred tem opravljale pri manjših bankah. Za NLB so se stranke po mnenju Pavleta Martinuča odločile zaradi bančnih delavcev, saj, kot pravi, posel vedno delajo ljudje. Ob tem ima NLB celovitejšo, bolj pestro ponudbo od konkurence, predvsem pa zaposlenim ni vseeno, kaj se bo zgodilo s stranko. "Zaposleni delujemo kot tim. Stranke komercialiste v banki poznajo in se lahko kadarkoli pogovorijo ne le o finančnih, ampak tudi o vsebinskih vidikih posla," poudarja direktor podružnice, kjer se vsakega posla lotijo z veliko skrbjo.

Marija Petek, Sektor za odnose z javnostmi

Podružnico Vič Notranjska najdete na Riharjevi 26, tel. 061 333 881, direktor Pavel Martinuč, pomočnica direktorja Jelka Fireder, in v 11 poslovalnicah:
Poslovalnica Vič, Cesta na Brdo 9, tel. 061 265 176, vodja Nataša Škoda;

Poslovalnica Trnovo, Riharjeva 38, tel. 061 332 628, vodja Tomislav Grom;
Poslovalnica Tržaška 123, tel. 061 263 894, vodja Vojko Daneu;
Poslovalnica Krim, Dolenjska c. 43, tel. 061 266 861, vodja Bernard Razpotnik;
Poslovalnica Vrhnika, Trg Karla Grabeljška 2 A, tel. 061 753 124, vodja Sojna Ogrin;
Poslovalnica Borovnica, Gradišnikova 2, tel. 061 746 608, vodja Marija Petrič;
Poslovalnica Cerknica, Cesta 4. maja 65, tel. 061 792 236, vodja Igor Gornik;
Poslovalnica Rakek, Trg padlih borcev 7, tel. 061 701 090, vodja Slavka Zakrajšek;
Poslovalnica Stari trg, Notranjskega odreda 24, tel. 061 708 258, vodja Marija Antončič;
Poslovalnica Nova vas, Nova vas 6, tel. 061 798 070, vodja Branka Palčič;
Poslovalnica Logatec, Tržaška 19 A, tel. 061 742 276, vodja Alojz Joželj.

Pravne rešitve v NLB

Katarina Zajc

Uvedba evra prinaša veliko sprememb v poslovna razmerja, najbolj pereče pa se postavlja vprašanje kontinuitete pogodb, ki ne zapadejo do 1. januarja 1999 oziroma do 31. decembra 2001. V prehodnem obdobju se ne bodo zamenjale samo valute, ampak bodo prenehale obstajati oziroma se bodo spreminjale tudi obrestne mere kot ena izmed ključnih postavk v omenjenih pogodbah. V nadaljevanju pojasnjujemo problem kontinuitete pogodb po pravu držav EU (evropske unije), po slovenskem pravu in rešitve teh problemov v Novi Ljubljanski banki.

Evropska monetarna unija

Članice EU in predvsem članice EMU imajo na podlagi 235. člena maastrichtske pogodbe (EC/1103/97) zagotovljeno kontinuiteto pogodb, torej nobena izmed pogodbenih strank nima pravice razdreti pogodbe zaradi uvedbe evra, razen če se stranki tako dogovorita. Na podlagi tega člena se pogodba, denominirana v nacionalni valuti, še naprej obravnava kot pogodba v nacionalni valuti v prehodnem obdobju, razen če se stranki pogodbe sporazumeta, da se pogodba spremeni v pogodbo, denominirano v evro.

Uredba 1091(4) (Official Journal of the EC, No.L 162/1) ter uredba 974/98 (Official Journal L 139), ki urejata materijo, izpeljano iz določb maastrichtske pogodbe, določata med drugim naslednje:

- nacionalne valute članic EMU bodo po fiksnem tečaju zamenjane v evro;
- evro se lahko uporablja v negotovinskih transakcijah od 1. januarja 1999 do 31. decembra 2001, za gotovinske transakcije pa se začne uporabljati 1. januarja 2002;
- na dan 31. decembra 2001 se vse pogodbe, nominirane v nacionalni valuti, konvertirajo v evro po fiksnem tečaju;
- eku se v razmerju 1:1 konvertira v evro 1. 1. 1999.

Ker zakonodaja EU ne omenja spremembe obrestnih mer, se predvidoma za njih smiselno uporabljajo določbe o evru. Na primer, če določene obrestne mere prenehajo obstajati (FIBOR in podobne), naj bi se kot obrestna mera uporabljala tista, ki je objavljena namesto ukinjene obrestne mere, oziroma tista, za katero se stranke prostovoljno dogovorijo. Nadomestne obrestne mere so večinoma znane, saj je v interesu

Nova Ljubljanska banka je pripravljena na izzive, tako ekonomske kot pravne, povezane z uvedbo evra. Stranke NLB so že ali bodo o vseh spremembah pravočasno obveščene, prav tako pa je NLB pripravila vse potrebne dodatke k obstoječim pogodbam, nove pogodbe za nove in stare storitve in proizvode, ki bodo prilagojeni spremembam, povezanim z uvedbo evra v EMU.

tistih, ki posamezne obrestne mere objavljajo, da se zagotovi kontinuiteta oziroma se ohrani transparentnost objave obrestnih mer. Reuters je na svoji spletni strani objavil podatke o posameznih sedaj obstoječih obrestnih merah, njihovih sponzorjih oziroma oglaševalcih ter nadomestnih obrestnih merah, ki naj le-te zamenjajo. Na primer BBA (British Bankers Association) je že objavila, da bo LIBOR DEM objavljala še naprej. Na drugi strani pa je še negotovo, kdaj bo FIBOR DEM prenehal obstajati, kljub temu pa je že določen njegov naslednik EURIBOR.

Ostale države

Poleg držav v EU tudi nekatere druge države po svetu sprejemajo zakonodajo, ki zagotavlja kontinuiteto pogodb zaradi uvedbe evra. Ena izmed njih je ZDA, kjer so tri zvezne države sprejele podobne zakone: New York, Illinois ter Kalifornija. Nekatere države (na primer Velika Britanija) pa ugotavljajo, da jim posebnih zakonov ni potrebno sprejemati, saj naj bi njihovo interno pogodbeno pravo rešilo vprašanje kontinuitete pogodb.

Slovenija

Slovenija spada med države, ki ne nameravajo sprejeti posebne zakonodaje, ki bi zagotavljala kontinuiteto pogodb, povezano z ekonomsko problematiko uvedbe evra.

Nova Ljubljanska banka

Glede na to, da ekonomska problematika uvedbe evra v Sloveniji ni urejena s posebno regulativo, se je NLB, da bi se izognila morebitnim nesporazumom, odločila, da za določene pogodbe s strankami sklene dodatke. Poleg dodatkov k starim pogodbam bo NLB na novo sklenjene pogodbe prilagodila spremenjenim ekonomskim razmeram, povezanim z uvedbo evra. Z vstavitvijo evro klavzul v nove pogodbe se določa, kaj se s pogodbo zgodi po uvedbi evra in morebitnih spremembah obrestnih mer, če stranke in NLB še ne uporabijo pogodbe v valutah in obrestnih merah, ki bodo predvidoma obstajale tudi po 31. decembru 2001.

Prav tako NLB pripravlja pogodbe za paleto novih storitev, ki bodo strankam na voljo po uvedbi evra kot knjižnega denarja.

V okviru priprav na spremembe, povezane z uvedbo evra, je banka pregledala večino pogodb, tako že sklenjenih, kot tistih, katerih vsebina se mora prilagoditi novim pravnim in ekonomskim okoliščinam, povezanim z uvedbo evra.

Pregledane pogodbe so bile razdeljene v več skupin, in sicer glede na zapadlost, pogodbeno obrestno mero, pravo, po katerem so pogodbe sklenjene, vrsti posla (posojila, garancije, specifični posli) ter glede na vir sredstev, na podlagi katerih smo sklenili pogodbe s strankami. Če bo NLB menila, da je k posamezni pogodbi potreben dodatek oziroma bo prepustila stranki na voljo odločitev glede morebitne spremembe pogodbe, bo stranke pravočasno obvestila. Prav tako bodo stranke

obveščene, da se pogodbe, nominirane v ekujih, spremenijo v evro 1. januarja 1999, ker eku kot plačilno sredstvo preneha obstajati in se avtomatično spremeni v evro.

Dodatki k obstoječim pogodbam se ne bodo sklepali, če so pogodbe narejene po pravu držav članic EMU, nekaterih zveznih držav ZDA ter morebiti Velike Britanije, saj že zakonodaja v teh pravnih redih predvideva kontinuiteto pogodb oziroma predvideva avtomatično spremembo pogodbene valute, povezano z uvedbo evra.

Glede na to, da NLB sklepa veliko različnih pogodb, se bodo dodatki prilagajali vrstam pogodb. Prirejani bodo tako kreditnim pogodbam kot problematiki blagajniških zapisov, nominiranih v DEM, ki zapadejo v plačilo po 31. decembru 2001.

Dodatki k obstoječim pogodbam

Dodatke k pogodbam bo NLB sklepala, če so osnovne pogodbe narejene po pravu držav brez posebne zakonodaje, ki

zagotavlja kontinuiteto pogodb v zvezi z uvedbo evra. Tako na primer ne bo potrebno sklepati dodatkov k posojilom domačih oseb iz virov, ki jih je NLB najela po pravu držav, ki zagotavljajo kontinuiteto pogodb glede uvedbe evra, ker kreditna pogodba med NLB in domačo osebo vsebuje pogodbo, s katero je NLB v tujini najela posojilo, in je torej sprememba pogodbe zaradi uvedbe evra avtomatična.

Prehodno obdobje

Dodatki k že obstoječim pogodbam se nanašajo predvsem na spremembo valute ter na spremembo obrestne mere. NLB se je odločila, da bo stranka lahko sklenila dodatek k pogodbi, če bo želela svoje obveznosti do NLB izpolnjevati v evru in ne več v nacionalni valuti držav članic EU, vendar to ne bo obvezno.

Glede obrestnih mer je v NLB dogovorjeno, da je potrebno dodatek skleniti, če bo pogodbena obrestna mera v prehodnem obdobju prenehala obstajati, saj bi v takšnem primeru obstajala negotovost glede pogodbениh obveznosti.

Obdobje po ukinitvi nacionalnih valut EMU

Za pogodbe, zapadle po ukinitvi valut EMU, bo NLB s strankami sklepala dodatke tako glede spremembe valute kot glede morebitne spremembe obrestne mere.

V dodatkih je NLB predvidila tudi morebitno možnost ukinitve evra, če nova valuta ne bo zaživela oziroma bo prenehala obstajati v prihodnosti.

Nove pogodbe

Nove pogodbe lahko vsebujejo evroklavzulo oziroma se v novih pogodbah uporabi valute in obrestne mere, ki bodo veljale po 31. decembru 2001. Prav tako bo predvidoma v novih pogodbah klavzula, ki bo varovala pogodbene stranke ob morebitnem razpadu EMU in ukinitvi evra.

NLB bo pripravila tudi vse pogodbe z ustreznimi določbami, ki se bodo sklepale v povezavi s ponudbo novih produktov in storitev po uvedbi evra.

Katarina Zajc, Nova Ljubljanska banka